

نرخ بیکاری زیر ذره‌بین نمایندگان مردم

سراغ هر شغل نامناسبی بروند، نرخ بیکاری کم می‌شود و متقابلاً وقتی افراد از تأمین اجتماعی کافی برخوردار باشند و پس‌انداز داشته باشند مجبور نیستند سریعاً مشغول به کار شوند در نتیجه نرخ بیکاری افزایش می‌یابد. مرکز پژوهش‌ها در این گزارش تأکید می‌کند که اشاره به محدودیت‌های نرخ بیکاری، نباید باعث تحلیل و سیاست‌گذاری در بازار کار تنها بر مبنای نرخ بیکاری شود. طبق این گزارش، نرخ بیکاری فاقد ارائه اطلاعات جامع درخصوص نیروی کار بلااستفاده است. طبق تعریف، افراد بیکار باید هم‌زمان دو معیار آمادگی برای کار و جست‌وجوی فعال کار را داشته باشند. ممکن است برخی افراد به‌عنوان بیکار طبقه‌بندی نشوند؛ زیرا به‌طور هم‌زمان دو معیار را ندارند.

در تعریف نرخ بیکاری، اطلاعاتی در خصوص افراد غیرفعال ارائه نشده و شرایط و تعداد افراد غیرفعال، پیامدهای مهمی در تجزیه و تحلیل بازار کار دارد. همچنین در نرخ بیکاری هیچ اطلاعاتی در مورد کیفیت اشتغال، یعنی شرایط کار جمعیت شاغل ارائه نمی‌شود. زمانی یک بازار کار قوی و سالم است که کیفیت مشاغل را هم‌جهت با افزایش تعداد شاغلان تضمین کند.

نوسانات مربوط به ارائه آمار نرخ بیکاری

گزارش

در سال‌های اخیر، منجر به آن شد که مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به‌طور ویژه به موضوع «شاخص نرخ بیکاری و چالش‌های نظام تصمیم‌گیری» بپردازد. این گزارش نشان می‌دهد که نرخ بیکاری یک معیار ناکافی و دارای ابهامات و نواقص جدی است.

بنابر گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، نرخ بیکاری به‌عنوان یک هدف کمی، نقش مهمی در سیاست‌گذاری‌ها و تصمیمات منطقه‌ای و برنامه‌ریزی در کشور دارد. نرخ بیکاری برای بررسی عملکرد بازار کار یا ارزیابی توانایی اقتصاد، در ایجاد شغل کافی برای جویندگان کار مورد استفاده قرار می‌گیرد و از این مؤلفه برای ارزیابی عملکرد سیاست‌های اجرا شده، استفاده می‌شود.

نرخ بیکاری از دیدگاه ILO

طبق تعریف سازمان بین‌المللی کار، عنوان بیکار به تمام افراد ۱۵ ساله و بیشتر داده می‌شود که اولاً در هفته مرجع فاقد کار باشند، ثانیاً در هفته مرجع یا هفته بعد از آن آماده برای کار باشند و نهایتاً در هفته مرجع و سه هفته قبل از آن جویای کار باشند. همچنین افرادی که به دلیل آغاز به کار در آینده یا انتظار بازگشت به شغل قبلی جویای کار نیستند، ولی فاقد کار و آماده برای کار بوده‌اند بیکار محسوب می‌شوند. نرخ بیکاری بیانگر درصد افرادی در نیروی کار (مجموع افراد شاغل و افراد بیکار) است که شغلی ندارند اما در دسترس و به دنبال کار هستند.

محدودیت‌های سنجش نرخ بیکاری

مرکز پژوهش‌های مجلس در تحلیل خود به این موضوع اشاره کرده است که نرخ بیکاری تنها بر جمعیت بیکاران متمرکز است و توصیفی از شرایط افراد شاغل یا افراد غیرفعال ارائه نمی‌دهد. نرخ بیکاری پایین که همواره به‌عنوان یک علامت مثبت در مورد بازار کار در نظر گرفته می‌شود، ممکن است درکنار شرایط اقتصادی و اجتماعی نامطلوب باشد. به بیان بهتر اگر افراد به دلیل نیاز مالی به

گزارش

بررسی مفاهیم اقتصادی بیانگر آن است که نرخ بیکاری، نسبتی از جمعیت فعال اقتصادی را در بر می‌گیرد که نتوانسته‌اند برای خود شغلی دستی‌وپا کنند. نرخ بیکاری در ایران طی سال‌ها به دلیل عوامل مختلف اقتصادی، سیاسی و ساختاری در نوسان بوده است. تحریم‌های اقتصادی اعمال شده نقش مهمی در این زمینه ایفا کرده و دسترسی ایران به بازارهای بین‌المللی و سرمایه‌گذاری‌های خارجی را محدود کرده است. این امر منجر به کاهش تولید صنعتی، تورم بالاتر و فرصت‌های شغلی کمتر شده است. در داخل کشور نیز چالش‌های ساختاری در بازار کار بر نوسانات نرخ بیکاری تأثیرگذار بوده است. این در حالی است که در تابستان سال ۱۴۰۲، رشد کرده و هر ساله با ورود تعداد زیادی از جوانان ایرانی به بازار کار، فشار زیادی به این حوزه وارد شده است. عدم تطابق بین سیستم آموزشی و نیازهای بازار کار این موضوع را تشدید کرده و بسیاری از فارغ‌التحصیلان جوان در تلاش برای یافتن شغل در رشته‌های خود هستند. علاوه بر این، ناکارآمدی‌های بوروکراتیک و قوانین سخت کار، توانایی بخش خصوصی برای ایجاد شغل را محدودتر کرده است و به نوسانات مداوم در نرخ بیکاری کمک می‌کند.

بر اساس نتایج طرح آماری‌گیری نیروی کار در تابستان امسال ۷.۵ درصد از جمعیت فعال، بیکار بوده‌اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۲)، به میزان ۰.۴ درصد کاهش یافته است. این در حالی است که در تابستان سال ۱۴۰۲، میزان ۴۱.۶ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر، از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند و در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه سال قبل از آن (تابستان ۱۴۰۱) ۰.۶ درصد افزایش داشته است.

به‌عبارتی، نرخ بیکاری در تابستان سال گذشته ۰.۶ درصد افزایش و در تابستان امسال ۰.۴ کاهش یافته که توانسته است تأمیزیاتی افزایش در سال قبل را جبران کند. با این حال در قیاس با دو سال قبل این نرخ ۰.۲ درصد بیشتر شده است.

نرخ بیکاری اطلاعاتی در خصوص تفاوت در مدت‌زمان بیکاری، مهارت‌ها و سطح تحصیلات بیکاران و سابقه کار قبلی آن‌ها ارائه نمی‌دهد. بنابراین ضروری است که نرخ بیکاری با اطلاعاتی مربوط به مدت بیکاری با استفاده از شاخص‌هایی مانند میانگین مدت بیکاری و سهم بیکاران بلندمدت کامل شود. نقص دیگری که مرکز پژوهش‌ها در تعریف بیکاری به آن اشاره می‌کند، فقدان ارائه اطلاعات در زمینه قالب بیکاری (اصطکاکي، ساختاری، چرخه‌ای) است که شناسایی این قالب برای اتخاذ سیاست‌های مناسب بازار کار بسیار مهم است.

شرایط بازار کار و ابهامات نرخ بیکاری

وضعیت گزارش شده از افراد در بازار کار نمایان‌گر کامل عرضه و تقاضا نیست. مثلاً اعلام فردی به‌عنوان شاغل، بیکار، شاغل ناقص یا غیرفعال، به شرایط اجتماعی، روانی، اقتصادی و فرهنگی فرد نیز بستگی دارد. به بیان ساده‌تر توانایی‌های جسمی، روانی و منابع مالی کارگران بر رفتار آن‌ها در بازار کار بسیار مؤثر است. ممکن است فردی شاغل باشد اما چون رضایت شغلی ندارد، خود را شاغل احساس نکند. این انحراف در محاسبه بیکاری

ارتباط شاخص‌های نرخ بیکاری با شرایط روز بازار کار

عدم اشتغال امری چند وجهی است

افزایش مشارکت اقتصادی

بررسی نرخ بیکاری به تنهایی گمراه‌کننده است و به لحاظ علمی لازم است نرخ بیکاری در کنار نرخ مشارکت اقتصادی بررسی شود. در واقع، کاهش نرخ بیکاری لزوماً نشان‌دهنده افزایش مشارکت اقتصادی نیست. نخست، نرخ بیکاری تنها درصد افرادی را که به‌طور فعال به دنبال کار هستند اندازه‌گیری می‌کند و افرادی را که جست‌وجوی شغل را متوقف کرده‌اند یا به‌طور کلی بازار کار را ترک کرده‌اند را محاسبه نمی‌کند. اگر تعداد زیادی از مردم دل‌سرد شوند و در جست‌وجوی کار نباشند، نرخ بیکاری ممکن است کاهش یابد اما نرخ مشارکت نیروی کار (درصد افراد در سن کار شاغل یا فعالانه به دنبال کار) نیز می‌تواند کاهش یابد. در چنین مواردی، بهبود آشکار در ارقام بیکاری ممکن است مسائل اساسی مانند رکود بازار کار یا فرصت‌های محدود برای اشتغال را بپوشاند که گویای رشد اقتصادی واقعی یا مشارکت گسترده‌تر نیست.

شواهد بر آن مبناست که نرخ مشارکت اقتصادی نیز در سال‌های اخیر وضعیت مناسبی نداشته و سطوح پایینی را در مقایسه با ادوار دیگر بررسی شده به ثبت رسانده است. این بدان معناست که در سال‌های اخیر تمایل مردم به مشارکت در بازار کار کاهش یافته است. بر این اساس آیا می‌توان ادعا کرد که کاهش نرخ بیکاری در تابستان ۱۴۰۳ به معنای بهبود شرایط بازار کار کشور بوده است؟

نوسانات نرخ بیکاری در ۱۰ سال گذشته

بررسی بازه زمانی ده سال گذشته روشن می‌کند که در زمستان ۹۳ نرخ مشارکت اقتصادی ۴۰٫۷ درصد بود. این نرخ در سال ۹۴ از مرز ۴۱ درصد عبور کرده و تا نیمه سال ۹۸ به صعود خود ادامه داد. در تابستان ۹۸ نرخ مشارکت اقتصادی به ۴۴٫۹ درصد رسید و به مرز ۴۵ درصدی نزدیک شد. البته پیش از این و در سال ۹۷ نرخ مشارکت طعم عبور از مرز ۴۵ درصدی را چشیده بود. بهبود شرایط اقتصادی، شکل‌گیری انتظارات مثبت به دلیل امضای برجام و تغییر محاسبات آماری از جمله دلایل بهبود نرخ مشارکت در این سال‌ها شمرده می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که اواخر سال ۹۷ تا ۹۸ را می‌توان دوره رونق بازار کار کشور به‌حساب آورد. در این سال افزون بر افزایش نرخ مشارکت اقتصادی، نرخ بیکاری روند کاهشی را رقم زده است؛ لذا می‌توان گفت در این دوره شمار زیادی از افراد در سن کار، انگیزه ورود به بازار کار را پیدا کرده‌اند. همچنین به‌دلیل وجود بستر اقتصادی مناسب شمار زیادی از افراد جویای کار موفق به پیدا کردن شغل شده‌اند.

البته این روند صعودی ادامه‌دار نشد و با همه‌گیری کووید ۱۹ در

سال ۹۸ بار دیگر نرخ مشارکت و تمایل مردم به حضور در بازار کار کمتر و به محدوده ۴۱ درصدی وارد شد. با گذشت بیش از پنج سال از شیوع همه‌گیری، تمایل مردم به مشارکت در بازار کار که پس از دوره همه‌گیری کاهش یافته بود با گذر از این بیماری نیز دیگر به سطوح قبلی خود بازنگشته است. طبق شواهد آماری از سال ۹۹ تا پایان سال ۱۴۰۲ این نرخ در محدوده ۴۰٫۴ تا ۴۱٫۸ درصد نوسان داشته است.

نرخ بیکاری در ایران از نگاه آمارهای جهانی

آمارهای صندوق بین‌المللی پول می‌گوید ایران با ۸.۹ درصد از نظر نرخ بیکاری در رتبه ۱۷ جهان قرار گرفته است و آمار بانک جهانی نیز حاکی از آن است که در میان کشورهای منطقه تنها عراق و یمن نسبت به ایران وضعیت بدتری از لحاظ اشتغال دارند و عربستان سعودی از نظر میزان اشتغال زنان شاغل به کل زنان بالای ۱۵ سال، اکنون ۲.۵ برابر ایران بوده و بیش از ۲۹ درصد زنان در سن کار عربستان شاغل هستند. نسبت زنان شاغل ایران به جمعیت زنان در سنین کار، از نزدیک ۱۴ درصد به ۱۱.۴ درصد سقوط کرده است.

نوسانات این نرخ حکایت از آن دارد که تمایل جمعیت در سن کار به ورود به بازار کار کاهش یافته است. چنانکه عده زیادی از افراد که در زمان شیوع پاندمی از بازار کار خارج شده‌اند، دیگر به این بازار بازنگشته‌اند. نوسان بالای نرخ بیکاری یعنی فضای بازار کار کشور وضعیت پائینی نداشته و همراه با نااطمینانی بوده است.

بهبود وضعیت بازار کار

در این رابطه دکتر وحید شقاقی شهری، اقتصاددان و عضو هیئت‌علمی دانشگاه خوارزمی تهران، می‌گوید: «شاخص نرخ بیکاری شاخص مناسبی برای وضعیت بازار کار ما نیست. نه فقط برای ایران بلکه در همه‌جای دنیا شاخص نرخ بیکاری به تنهایی نمی‌تواند وضعیت بازار کار را نشان دهد. ما باید در یک مجموعه، شاخص‌های دیگری در کنار نرخ بیکاری، وضعیت اشتغال و بازار کار را سنجیم. اشتغال ناقص، نرخ مشارکت، وضعیت شغل ایجاد شده، مشاغل موقتی و پایین‌دست یا مشاغل با بهره‌وری پایین و همین‌طور مشاغل رده پایین جزو این شاخص‌ها محسوب می‌شوند. در مجموع صرف نرخ بیکاری به تنهایی گویای وضعیت اشتغال یا وضعیت بازار کار ما نیست. باید نرخ بیکاری را همراه با سایر شاخص‌های اقتصادی در نظر بگیریم. یعنی بازار کار را به‌صورت یک بسته بسنجیم و برآورد و ارزیابی داشته باشیم. درست است که نرخ بیکاری در سال‌های اخیر اعداد پائینی را نشان می‌دهد اما نرخ مشارکت نسبت به دوران پیش از کرونا خیلی کاهش پیدا کرده و هنوز خالص اشتغال مسا اعداد قابل

اشتغال

می‌تواند نسبت به میزان مشکلات فردی یا اجتماعی متفاوت باشد.

از دیگر عوامل مؤثر بر شرایط بازار کار، می‌توان گفت اگر سیاست‌های رفاهی و پرداخت‌های عمومی به نفع بیکاران تغییر نکند، کارگران برای تأمین معاش مجبور می‌شوند بدون انتخاب و تأخیر به دنبال کار باشند. طبق مطالعات اخیر سازمان بین‌المللی کار تحولات بازار کار نباید تنها متکی بر نرخ بیکاری باشد و لازم است شاخص‌های مکمل نرخ بیکاری نظیر نرخ بیکاری با لحاظ داده‌های اشتغال ناقص و نیروی کار بالقوه مدنظر قرار گیرد. ترغیب کشورها در محاسبه این شاخص‌ها، می‌تواند نواقص و محدودیت‌های نرخ بیکاری را تا حدودی پوشش داده و تحلیل درستی از شرایط بازار کار جهت تصمیم‌گیری ارائه دهد.

این گزارش همچنین با مقایسه نرخ بیکاری کشور ایران و سایر کشورهای منتخب قبل و بعد از شیوع پاندمی کووید ۱۹ نشان می‌دهد در کشورهایی که سهم شاغلان رسمی (دارای مزایای استفاده از بیمه بیکاری) بیشتر است بعد از پاندمی نرخ بیکاری افزایش یافته اما در ایران و ترکیه با وجود سهم بیشتر کارکنان غیررسمی و مستقل، نرخ بیکاری بعد از پاندمی کم شده است. بنابراین در تحلیل وضعیت بازار کار، اگر ساختار و کیفیت اشتغال نادیده گرفته شود و صرفاً تغییرات نرخ بیکاری مینا باشد، امکان قضاوت نادرست از وضعیت بیکاری وجود دارد.

در نهایت در این گزارش پیشنهاد می‌شود که شاخص‌های مکمل نرخ بیکاری (نظیر نرخ بیکاری با لحاظ داده‌های اشتغال ناقص و نیروی کار بالقوه) منطبق بر تعاریف و استانداردهای سازمان بین‌المللی کار باشند تا مبنای علمی و امکان مقایسه در سطح بین‌المللی را داشته باشد. همچنین لازم است تعریف شاخص‌های مکمل نرخ بیکاری در گروه‌های هدف مختلف (گروه‌های جنسی، سنی و منطقه‌ای) پیش‌بینی و محاسبه شود. از طرفی بعد از تعریف شاخص‌های مکمل، باید استفاده و کاربرد آن در نظام تصمیم‌گیری کشور اعم از قوانین و سیاست‌ها مورد توجه قرار گیرد و این امر مستلزم همکاری نزدیک مرکز آمار ایران، سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و قوه مقننه است.

قبولی نیست.

به گفته این استاد دانشگاه در حال حاضر بسیاری از مشاغل در زمره مشاغل کاذب یا غیربهره‌رور هستند. شقاقی توضیح می‌دهد: «ما افرادی را داریم که تحصیلات عالیه دارند اما در شغل‌های کاذب مشغول به کار شده‌اند. درست است که این‌ها در آمار اشتغال محاسبه می‌شوند اما بهره‌وری لازم را ندارند. موضوع دیگر این است که معمولاً در جهان شاخص‌های دیگری هم ارزیابی می‌شود. وقتی یک فرد بیکار می‌شود چند ماه طول می‌کشد که شغلی متناسب با شغل قبلی پیدا کند. در ایران وقتی یک فرد بیکار می‌شود ممکن است دیگر نتواند شغلی همانند شغل اول خودش با همان جایگاه اجتماعی یا با همان سطح درآمد و حقوق و دستمزد پیدا کند. ما هنوز اشتغال ناقص خیلی زیادی داریم. آخرین آمارهایی که دیدم بیش از ۴۰-۵۰ درصد از جمعیت ما درگیر اشتغال ناقص شده‌اند. یعنی فرد یک روز یا دو روز در هفته کار می‌کند و هنوز نتوانسته به‌صورت شرایط موقت‌متم مشغول شود. مشاغل سطح پایین و کاذب خیلی گسترش پیدا کرده است. خیلی از افراد و جوانان ما تحصیلات عالیه دارند اما درگیر مشاغل کاذبی هستند که با تخصص آن‌ها ارتباطی ندارد.

عضو هیئت‌علمی دانشگاه خوارزمی تهران در خصوص نرخ مشارکت پایین بیان کرد: «بر اساس بررسی‌هایی که کرده‌ام اخیراً ما به‌همان نرخ مشارکت سال‌های گذشته هم فاصله داریم، یعنی زمانی نرخ مشارکت اقتصاد ایران به حدود ۴۴ درصد رسیده بود اما دوباره کاهش پیدا کرده و هنوز به مشارکت در سال‌های گذشته فاصله داریم. نرخ مشارکت اقتصادی ایران جزو پایین‌ترین نرخ‌های مشارکت در جهان است. شغل‌های کاذب که افراد از سر ناچاری یکی دو روز در هفته انجامش می‌دهند زیاد شده است. از طرفی نرخ مشارکت زنان در ایران خیلی پایین است. میانگین نرخ مشارکت زنان در دنیا بالای ۶۰ درصد است. در اقتصاد ایران نرخ مشارکت بانوان حدود ۲۰ درصد است. آمار نرخ بیکاری ما گویای فاصله‌ها و واقعیت‌هایی که در مقایسه با نرخ‌های بیکاری در جهان وجود دارد، نیست. به‌طوری‌که ما شاهد گسترش مشاغل کاذب و مشاغل غیر پایدار و غیرمولد در اقتصاد هستیم. اقتصادی که رشد اقتصادی مولد و سرمایه‌گذاری در آن پایین است به‌هیچ عنوان نمی‌تواند شغل پایدار ایجاد کند. آمارهایی که از وضعیت کسب و کار در ایران مشاهده می‌کنیم نشان می‌دهد در شرایط بسیار بدی قرار داریم. این‌ها همه گویای این است که نباید آمار نرخ بیکاری‌مان به این خوبی‌ها باشد و وقتی مراکز آمار این شاخص‌ها را کنار می‌گذارند و به‌تنهایی سراغ نرخ بیکاری می‌روند گمراه‌کننده است و واقعیت موجود بازار کار را نشان نمی‌دهد.

atiyeno.ir

نکته

شاخص نیروی کار

در صنعت و کشاورزی

بر اساس گزارش‌های منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران، در بهار امسال شاغلان گروه خدمات ۵۲٫۴ درصد از کل اشتغال کشور را تشکیل داده‌اند. به عبارت دیگر از هر ۱۰۰ شاغل حدود ۵۲ نفر در بخش خدمات مشغول به کار هستند. از نظر سهم از اشتغال، پس از خدمات، به ترتیب صنعت و کشاورزی قرار گرفته است. همچنین در بهار امسال نسبت به فصل مشابه سال گذشته سهم بخش‌های صنعت و کشاورزی از اشتغال کاهش داشته و تنها سهم بخش خدمات با افزایش روبه‌رو بوده است.

علاوه بر اینکه سهم بخش کشاورزی از اشتغال کل کاهش یافته، تعداد جمعیت شاغل در این بخش هم پایین‌تر آمده است. با توجه به افزایش سهم بخش خدمات از جمعیت شاغل، می‌توان گفت نیروی کار از بخش کشاورزی به بخش خدمات کوچ کرده است. تولید ناخالص داخلی کشور از سه بخش صنعت، کشاورزی و خدمات تشکیل می‌شود، از همین رو جمعیت شاغل ایران در یکی از این سه بخش مشغول به کار هستند. سهم بخش‌ها از اشتغال به معنی نسبت جمعیت شاغل در هر بخش به کل شاغلان کشور است. همچنین به دلیل ماهیت فصلی بازار کار، مقایسه‌ها و تحلیل‌ها براساس فصل‌های یکسان انجام می‌شود.

کل تعداد شاغلان اقتصاد ایران در بهار امسال ۲۴ میلیون و ۷۴۵ هزار نفر بوده که از این تعداد بیش از نصفشان در بخش خدمات مشغول به کار هستند.

به گزارش مرکز آمار در بهار امسال سهم بخش خدمات از کل جمعیت شاغل کشور افزایش داشته است. به بیان دقیق‌تر سهم این بخش با ۱٫۱ واحد درصد افزایش نسبت به بهار سال گذشته به ۵۲٫۴ درصد رسیده که این رقم بیشترین سهم از اشتغال نسبت به صنعت و کشاورزی محسوب می‌شود. برخلاف خدمات، سهم بخش‌های صنعت و کشاورزی از اشتغال با کاهش مواجه شده است. بخش صنعت که در بهار سال گذشته ۳۳٫۱ درصد از کل شاغلان کشور را در اختیار داشته در فصل ابتدایی امسال ۳۳ درصد از کل جمعیت شاغل کشور را تشکیل داده که نشان از ۰٫۱ واحد درصد کاهش در سهم اشتغال بخش صنعت است. به عبارت دیگر تولید کشور در بهار امسال نسبت به بهار گذشته وضعیت مطلوبی نداشته است.

همچنین با وجود اینکه تصور می‌شد به دلیل بازندگی‌های اخیر بخش کشاورزی با رونق روبه‌رو شود اما به گزارش مرکز آمار سهم کشاورزی از اشتغال کاهش داشته است. به‌طوری‌که سهم این بخش از ۱۵٫۵ درصد در بهار سال گذشته به ۱۴٫۵ درصد در بهار امسال کاهش یافته که نشان از وضعیت نامناسب بخش کشاورزی دارد. بررسی‌های مختلف بیانگر آن است که افزایش آمار در بخش خدمات معمولاً نشان‌دهنده رشد یا گسترش در آن بخش است. این یعنی فعالیت‌های اقتصادی، مشاغل یا خروجی بیشتری در خدماتی مانند مالی، مراقبت‌های بهداشتی، خرده‌فروشی و غیره ایجاد می‌شود.

در مقابل، کاهش آمار اشتغال در بخش‌های صنعت و کشاورزی می‌تواند به دلیل عوامل مختلفی مانند اتوماسیون، تغییرات اقتصادی یا تغییرات در تقاضای مصرف‌کننده باشد. در مجموع، افزایش آمار بخش خدمات در کنار کاهش آمار اشتغال صنعت و کشاورزی اغلب منعکس‌کننده یک روند گسترده‌تر به سمت یک اقتصاد خدمات‌محور است که در آن خدمات در مقایسه با بخش‌های صنعتی و کشاورزی سنتی نقش مسلط‌تری ایفا می‌کند.

